

Крат Микола Андрійович

*здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти
географічного факультету Волинського національного університету
імені Лесі Українки, м. Луцьк*

Ільїн Леонід Володимирович

*доктор географічних наук, професор, завідувач кафедри готельно-
ресторанної справи, туризму і рекреації Волинського національного
університету імені Лесі Українки, м. Луцьк*

**ОЗЕРНИЙ ФОНД КОВЕЛЬСЬКОГО АДМІНІСТРАТИВНОГО
РАЙОНУ**

Озера Українського Полісся мають багаті природні ресурси. Оцінювання якості і запасів ресурсів, визначення напрямів їх раціонального використання і охорони від забруднення і виснаження відноситься до числа найголовніших завдань природокористування і збереження екосередовищної стійкості природи [2–3].

Ковельський адміністративний район Волинської області розташований у північно-західній частині України в зоні Українського Полісся та характеризується значним багатством озерних екосистем, які відіграють важливу роль у формуванні гідрологічного режиму території, збереженні біорізноманіття та забезпеченні екологічної стабільності регіону. Значна кількість озер Ковельського району є цінним джерелом водних ресурсів і використовуються для рибальства та рекреаційної діяльності. Гідробіотичні ресурси озер представлені різноманітними видами риб, рослин та інших водних організмів, що мають важливе значення для підтримки екологічного балансу та забезпечення потреб місцевого населення.

Досліджуваний адміністративний район добре забезпечений водними ресурсами. На території району нараховується 45 річок, 161 озеро, 4 водосховища, 184 ставки, 5 струмків, а також близько 70 осушувальних систем загальною протяжністю 8525,3 км. Головними річками є: Прип'ять, Західний Буг, Турія, Виживка, Стохід. Загальна

площа дзеркала озер становить 10 941,85 га (табл. 1). У межах території можна виділити три озерних райони: басейн Прип'яті, басейн Західного Бугу та межириччя Прип'яті та Західного Бугу. Басейн Західного Бугу нараховує 54 озера, найбільша кількість розташована в межах Шацької об'єднаної територіальної громади – 27, площею 6541,1 га. Внаслідок процесів заболочування та заростання значна частина озер знаходиться на межі зникнення. Частка таких озер, після проведення водоохоронних заходів, виконує роль водосховищ або ж використовуються для господарських потреб. Значна частина водойм розташована в лісових масивах.

Таблиця 1.

Найважливіші характеристики озер Ковельського адміністративного району за об'єднаними територіальними громадами [1].

Об'єднана територіальна громада	Кількість	Площа водного дзеркала		Об'єм озер	
	од.	га	%	тис. м ³	%
Басейн річки Прип'ять					
Велимченська	3	41,60	1,59	1330,00	1,28
Головненська	7	227,74	8,7	17662	16,9
Дубечненська	17	850,15	32,56	23 300,08	22,36
Дубівська	2	13,6	0,52	629,28	0,6
Забродівська	5	142,42	5,45	4580,00	4,39
Ковельська	6	48,46	1,86	833,87	0,8
Колодяженська	12	110,17	4,22	5043,35	4,84
Луківська	2	141,6	5,42	14 240	13,66
Любомльська	4	19,4	0,74	530,00	0,51
Поворська	8	48,95	1,87	369,02	0,35
Самарівська	2	433,0	16,58	12850	12,33
Сереховичівська	6	231,0	8,84	4400,00	4,22
Старовижівська	2	16,1	0,62	1610,00	1,54
Турійська	28	210,8	8,1	15 304,96	14,69
Шацька	3	75,9	2,91	1518,52	1,46
Разом у басейні	107	2610,89		104 201,08	

Басейн річки Західний Буг					
Вишнівська	1	80,30	0,99	1381,00	0,39
Заболоттівська	7	110,77	1,38	4796,2	1,35
Любомльська	1	2,9	0,04	37,5	0,01
Ратнівська	5	352,37	4,39	7940,9	2,24
Рівненська	4	64,32	0,8	5488,5	1,55
Самарівська	8	867,8	10,8	18365	5,19
Турійська	1	11,4	0,13	632,4	0,18
Шацька	27	6541,1	81,4	315 064,52	89,1
Разом у басейні	54	8030,96		353 706,02	
УСЬОГО	161	10 941,85		457 907,1	

Здійснений аналіз озер Ковельського адміністративного району Волинської області засвідчує значний їх ресурсний потенціал для використання у господарстві та рекреаційно-туристичній діяльності. Озера та їх узбережжя відіграють ключове значення у формуванні рекреаційного комплексу досліджуваної території.

Перспективами подальших досліджень щодо оцінювання рекреаційного потенціалу озер вважаємо оцінювання бальнеологічних озерних ресурсів природних водойм з урахуванням продуктів седиментації – сапропелів та лікувальних грязей і можливостей їх використання у санаторно-курортній галузі. Важливою невирішеною проблемою є й оцінювання атрактивності озерних ландшафтів як важливих складових рекреаційно-туристичних ресурсів та створення на їх основі лісо-озерних рекреаційних систем.

Література

1. Громик О. М., Ільїна О. В. Озерні ресурси Ковельського адміністративного району та перспективи їх використання в рекреаційно-туристичній діяльності. *Географічний часопис ВНУ імені Лесі Українки*. 2025. № 5. С. 83–94.
2. Ільїн Л. В. Лімнокомплекси Українського Полісся : моногр. : у 2 т. Т. 1 : Природничо-географічні основи дослідження та регіональні закономірності. Луцьк : Ред.-вид. відд. «Вежа» Волин. нац. ун-ту ім. Лесі Українки, 2008. 316 с.
3. Мольчак Я. О., Ільїн Л. В. Озера Волинської області. Каталог. Луцьк: Вид-во при ВДУ ім.єні Лесі Українки «Вежа», 1995. 76 с.